

Nr 178

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till Förenta Nationernas fond för Kongo.

(1:a avd.)

I propositionen nr 179 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 21 oktober 1960, föreslagit riksdagen att till Bidrag till Förenta Nationernas fond för Kongo å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln anvisa ett anslag av 7 200 000 kronor.

Förenta Nationernas generalsekreterare har i cirkulärskrivelse den 20 september 1960, under åberopande av generalförsamlingens resolution vid dess fjärde brådskande extra möte samma dag, anhållit, att svenska regeringen till omedelbart övervägande upptager möjligheten av ett bidrag till en Förenta Nationernas fond för Kongo, varifrån bistånd skall lämnas Kongo för att möjliggöra för dess regering att täcka de omedelbara behoven för att bedriva sin offentliga verksamhet i rimlig omfattning. I skrivelsen uttryckes förhoppningen, att regeringen beslutar att lämna ett väsentligt bidrag och att omgående utbetala åtminstone en del därav till fonden. Slutligen upplyses, att omedelbara åtgärder kommer att vidtagas för upprättandet av erforderlig kontroll och för samråd i överensstämmelse med generalförsamlingens resolution.

Behovet av omedelbart finansiellt bistånd uppskattas i rapport till 100 miljoner dollar i konvertibla valutor. Det framhålles, att utan sådant bistånd kan Kongos regering ej täcka de interna utgifterna (inklusive utgifterna för sådana offentliga arbeten som erfordras för att minska arbetslösheten, för att återställa den nödvändiga importen och för att medge sådan valutautförsel, som kan stimulera utländska tekniker till att taga tjänst i landet). Det nämnda beloppet beräknas vara tillräckligt för att täcka regeringens budget- och betalningsunderskott under 1960 men är ej avsett att täcka kostnaderna för FN:s militära styrka eller för dess tekniska bistånd till Kongo.

I rapporten framhålles även, att avsikten icke är att upprätta ett permanent subsidiesystem, men att det är realistiskt att förutsätta biståndsbehov med samma belopp för 1961. Däremot bör bidragsbehovet kunna väsentligt reduceras 1962, då det förväntas, att Kongos stora ekonomiska resurser åter skall kunna ge utdelning.

I likhet med vad som tidigare framförts från svensk sida anser föredragande statsrådet, att det är av avgörande vikt för bibehållandet av internationell fred och säkerhet, att Förenta Nationernas aktion i Kongo ges till-

räckliga resurser för att kunna fullföljas enligt de uppställda syftena. I överensstämmelse med denna uppfattning torde det finnas starka skäl för att tillmötesgå generalsekreterarens ifrågavarande framställning och lämna ett väsentligt bidrag till Förenta Nationernas fond för Kongo. I detta sitt ställningstagande har statsrådet fäst avseende vid att avsikten uttryckligen angetts vara att icke skapa ett bestående subventionssystem för Kongo. Ur svensk synpunkt tillfredsställande är även, att vi genom den rådgivande kommitté, bestående av representanter för de länder som ställt trupper till förfogande för FN:s styrkor i Kongo, får möjlighet till fortlöpande överblick av hur fondens resurser disponeras.

Det har inhämtats, att Förenta Staterna har utfäst ett bidrag till denna fond om högst 40 miljoner dollar, medan ett antal andra länder, däribland vissa nordiska samt Nederländerna och Nya Zeeland, utlovat bidrag motsvarande ifrågavarande länders andel jämlikt Förenta Nationernas skala för beräkning av medlemsbidragen. Sistnämnda beräkningsgrund torde lämpligen kunna tillämpas även beträffande storleken av ett svenskt bidrag till Kongofonden, varigenom detsamma skulle komma att uppgå till 1 390 000 dollar motsvarande 7 200 000 kronor. Då det är ett starkt önskemål från FN:s sida, att bidraget lämnas så snart som möjligt, synes ett anslag böra äskas för ändamålet å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1960/61. Anslaget bör få karaktären av obetecknat anslag.

Utskottet. Förenta Nationernas generalsekreterare har i cirkulärskrivelse till medlemsstaternas regeringar anhållit om skyndsamt bidrag till en särskild fond för Kongo, som skall upprättas inom världsorganisationen.

Utskottet finner i likhet med föredragande statsrådet starka skäl tala för att Sverige lämnar bidrag till ändamålet i fråga. I propositionen föreslås, att detsamma bestämmes till 7 200 000 kronor, vilket belopp motsvarar Sveriges andel jämlikt Förenta Nationernas skala för beräkning av medlemsbidragen. Mot denna beräkningsgrund har utskottet icke något att erinra, varför ett anslag av nämnda belopp alltså torde böra anvisas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till Förenta Nationernas fond för Kongo* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln anvisa ett anslag av 7 200 000 kronor.

Stockholm den 22 november 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 176.